

निष्ठायाम्—¹मित्रः, ^A ²प्रमेदितम्-प्रमित्रम्-[अनेन], प्रमित्रः, ^Bप्रमेदितः, ³मेदुरः, ^C ⁴मेदः, ⁵मेदिनी, ⁶मित्रम्-मित्रा, ⁷मेदः, इतीमानि घातोरस्माद् विशेषेण भवन्ति । अस्यात्मनेपदित्वात् शानचि मेदमानः, मेदिष्यमाणः, इत्यादीनि रूपाणि भवन्तीति ज्ञेयम् ।

(1256) “जि मिदा स्नेहने” (IV-दिवादिः-1243. सक. सेट् .पर.)

‘मेदते मेद्यतीत्येते स्नेहने, मिन्दयेणिच ।’ (श्लो. 104) इति देवः ।

मेदकः-दिका, मेदकः-दिका, मिमेदिषकः-मिमिदिषकः-षिका, मेमिदकः दिका; मेदिता-त्री, मेदयिता-त्री, मिमेदिषिता-मिमिदिषिता-त्री, मेमिदिता-त्री; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि दैवादिकक्षिप्र्यतिवत् (327) ज्ञेयानि । शतरि-⁸प्रमेद्यन्-^Dन्ती, मेदिष्यन्-न्ती-ती, इति रूपाणि भवन्त्यस्येति विशेषः ।

1. ‘जीतः क्तः’ (3-2-187) इति वर्तमाने कर्तरि क्तप्रत्यये, ‘आदितश्च’ (7-216) इति इणिषेधे च, ‘रदाभ्यां निष्ठातो नः, पूर्वस्य च दः’ (8-2-42) इति निष्ठा-तकारधातुदकारयोर्नत्वे च रूपमेवम् ।
  2. अस्यैव घातोर्निष्ठायाम् भावे आदिकर्मणि च, ‘विभाषा भावादिकर्मणोः’ (7-2-17) इतीङ्विकल्पे, इट्पक्षे, ‘निष्ठा शीङ्स्विदिमिदिष्विदिष्वः’ (1-2-19) इति सेटो निष्ठायाः क्त्विनिषेधाद् गुणे प्रमेदितम्, प्रमेदितः इति भवतः । इडभावपक्षे तु कर्त्रर्थकत्तप्रत्ययान्तवत् प्रक्रिया ज्ञेया ।
  3. ‘भञ्जभासमिदो घुरच्’ (3-2-161) इति तच्छीलादिषु कर्तृषु घुरच्प्रत्यये गुणे च रूपमेवम् । मेदुरः=वसाविशेषवान् पश्वादिः ।
  4. कर्तरि पचाद्यचि गुणे च रूपमेवम् । मेदः=असुरविशेषः ।
  5. प्रह्लादित्वात् (3-1-134) कर्तरि णिनिप्रत्यये स्त्रियाम्, ‘कृन्नेभ्यः—’ (4-1-5) इति ङीप् च रूपमेवम् । मेदिनी=भूमिः ।
  6. ‘अमिचिमिदिशसिभ्यः क्तः’ (द. उ. 8.86) इति क्तप्रत्यये रूपमेवम् । मेदतीति मित्रम्=सुहृत् । सुहृदि अभिधेये नपुंसकलिङ्गत्वम्, सूर्ये तु पुंलिङ्गता, गन्धद्रव्ये तु स्त्रीलिङ्गत्वमस्यैव पदस्येति ज्ञेयम् ।
  7. ‘असुन्’ (द. उ. 9-49) इत्यस्मादसुन्प्रत्यये गुणे च रूपमेवम् । मेदः=वसा ।
  8. शतरि, ‘दिवादिभ्यः—’ (3-1-69) इति विकरणप्रत्यये श्यनि, तस्यापित्सार्व धातुकत्वेन ङिद्वद्वाद् अङ्गस्य गुणनिषेधे प्राप्ते सति, ‘मिदेगुणः’ (7-3-86)-इति गुणे विधीयते, तेन रूपमेवमिति ज्ञेयम् ।
- A. ‘उद्वृत्तनयनो मिन्नान् मन्त्रिणः स्वान् व्यसर्जयत् ॥’ भ. का. 9.16.
 B. ‘प्रमेदिताः सपुत्रास्ते सुस्वान्ता बाढविक्रमाः ।’ भ. का. 9.17.
 C. ‘प्रयोजनस्योदयमाप्य गोषाः श्वेतांशुकोन्मेदुरचारुवेषाः ।’ धा. का. 2.1.
 D. ‘नभ्यांस्तुभ्य विभो जयेति नुवते क्लियन् प्रमेद्यद्रुजम्—॥’ धा. का. 2.67.